

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Hæreticis. Titvlvs VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

per velamen a hujusmodi, ulterioris & excusationis...

eis regalia jura vendantur, ad ea colligenda proficiendum est Christianis non sibi...

Gregorius IX. African. a & Lucen. Episcopi.

EXspeciali b quem ega illustrem Regem Portugalie gerimus, charitatis affectu; & infra. Mandamus, quatenus Regem ipsum sollicitè inducat, ne in officiis publicis Judæos Christianis præferat...

CAP. XIX.

Se summas. Idem. Nulli Judæo d. baptizatum, vel baptizari volentem emere liceat, vel in suo servitio retinere. Quod si quem nondum ad fidem conversionem causa mercimonii emerit, & postmodum factus sit, vel fieri desideret Christianus...

DE HÆRETICIS.

TITVLVS VII.

CAP. I.

Infidelis est, qui non habet certitudinem fidei, & infidelis non credendum in præjudicium alterius.

Stephanus Papa omnibus Episcopis. VBLVS in fide, infidelis est. Nec eis omnino credendum est, qui fidem veritatis ignorant.

CAP. II.

Errare in fide conuincitur, qui alios errantes, cum sciat, ab errore non reuocat.

Leo Papa.

Vitalios s. cum potest, ab errore non reuocat, se ipsum errare demonstrat.

CAP. III.

Hæreticus perseverans, aternaliter damnatur: cui nec prodest baptizatus, nec elemosinæ, vel martyrium, vel aliud quocumque bonum quoad hoc, ut consequatur vitam æternam.

Augustinus de fide Catholica.

Fletissimè tene, & nullatenus dubites, omnem hæreticum vel schismaticum cum diabolo & angelis eius, æterni ignis incendio participandum, nisi ante finem vite catholicæ fuerit incorporatus, & reintegratus ecclesiæ, & post pauca: Omni homini qui ecclesiæ catholicæ non tenet unitatem, neque baptismus, neque elemosina quantumlibet copiosa, neque mors pro nomine Christi suscepta, proferre poterit ad salutem.

CAP. IV.

Damnato auctore, damnantur etiam scripturae, & libri & opera.

Gregorius Anastasio Antiocheno.

FRaternitas tua; & infra. Cum Celestinus, atque Pelagius in Ephesina synodo sint damnati: quomodo poterunt illa capitula recipi, quorum damnantur auctores?

a. Episcopus fuit Hispanæ, de quibus Valens in annalibus Hispaniæ, c. 20. b. vid. Marquardum tract. de Inda. p. 2. c. 6. d. r. c. Lat. sub Innocent. III. ca. 67. d. vide notas hujus decr. f. Ca. 2. eod. tit. e. De materia tituli in genere. f. Ca. 2. eod. tit. in 1. comp. g. Ca. 3. eod. tit. in 1. compilatione. h. 2003. expandunt.

CAP. XVI. Impium Iudæum, vel Paganum publicè officium, per concilium provinciale scripturæ, & præposito denegatur Christianis...

Idem in eodem. d. Quis sit nimis abstrudum, ut blasphemus Christi in Christiano, vim potestatis exerceat: quod super hoc Tolentianum concilium providè statuit, nos propter transgressionem iudicium in hoc generali concilio innovamus, prohibentes, ne Iudæi publicis officiis præferantur...

CAP. XVII. Concilium generale repetit concilium Lateranense supra, eod. in prædicto puncto facti, sed tunc tempore absoluti impendentes.

Idem in eodem. Ad liberandam e terram sanctam: & infra. Excommunicamus præterea & anathematizamus illos falsos simplices Christianos: qui contra ipsum Christum & populum Christianum Sarracenis arma, ferrum, & ligamina referunt galearum: eos etiam, qui galeas eis vendunt, vel naves, quique in piraticis Sarracenorum navigationibus gubernationis exercent, vel machinis, aut quibuslibet aliis aliis quod eis impendant consilium, vel auxilium in dispendium terræ sanctæ, ipsosque retum suarum persequentes, nisi fuerint, & capientium servos fore censemus: præcipientes, ut per omnes urbes maritimas diebus dominicis & festivis hujusmodi sententia publicè innovetur. Et ubi gremium non aperitur ecclesiæ, nisi totum quantum de suo subsidium terræ sanctæ transmissum, ut in iudicio, in quo deliquerint, puniantur. Quod si fieri solvendo non fuerint, sic alias reatus talium caligine, quod in poena ipsorum aliis interdicitur audacia finem præsumendi.

CAP. XVIII. Iudæi vel pagani publicè officii proficiendi non sunt. a. & f. in 1. comp. b. utrum. c. al. redemptoris, ut in 1. comp. d. Lat. c. 67. & ca. 2. eod. tit. in 1. comp. e. vid. Marquardum Navarum supra, titulum.

CAP. V.

Episcopus instituit hereticum consanguineum, vel excommunicatum, etiam post mortem excommunicatus nunciatur. h. d. secundum communem & veterem intellectum, & ut faciat ad ista potest intelligi, quod ex hoc presumatur hereticus.

Ex concilio Africano.

Si quis Episcopus heredes instituerit extraneos a consanguinitate sua, vel hereticos etiam consanguineos aut paganos pertulerit, & saltem post mortem ei anathema dicatur, atque ejus nomen inter Dei sacerdotes nullo modo recitetur.

CAP. VI.

Loquitur de eodem materia cum precedenti, & extenditur, quod ibi dictum fuit de Episcopo, ad Presbyteros. Et alios clericos.

Ex eodem.

In eos, qui catholici non sunt, etiam si consanguinei fuerint: Episcopi, vel Presbyteri nihil conferant: demique hoc quod de Episcopis & Presbyteris dictum est, debet de reliquis clericis extendi.

CAP. VII.

Christus fuit verus Deus & verus homo, sententiis oppositum, hereticus est, & excommunicatus.

Honorius III. Remen. Archiepiscopo.

Quia Christus a perfectus Deus, & perfectus sit homo: mandamus, quatenus sub anathemate interdicas, ne quis de cetero audeat dicere Christum non esse aliquid secundum quod homo: quia sicut Christus verus est Deus, ita verus est homo, ex anima rationali & humana carne subsistens.

CAP. VIII.

Heretici, receptatores, & fautores eorum, excommunicati sunt, & decedentes in hoc peccato in cimiterio ecclesie sepeliri non debent, nec pro eis orari.

Ex concilio Laterano.

Sicut ait B. Leo: [1 & infra.] Quis in partibus Tholosanis & aliis locis hereticorum, quos alii Gazaros, alii Patrenos, & alii aliis nominibus vocant, invaluit damanda perveritas, eos & defensores & receptatores eorum anathemati decernimus subjicere: & sub anathemate prohibemus, ne quis eos in domo, vel in terra sua tenere vel fovere, aut negotiationem eum eis exercere presumat. Si autem in hoc peccato decesserit, neque sub privilegiorum nostrorum quibuscumque indulgentiarum obtentu, neque sub alia quacunque occasione oblatio pro eo fiat, aut inter Christianos accipiat sepulcrum.

[1] Licet ecclesiastica disciplina sacerdotali contenta iudeos, eruentis effugiat ultionis: catholicorum tamen principum constitutionibus adjuvatur, ut saepe querant homines salutare remedium, dum corporale super se metum suspicium evenerit. Ea propter quia in Vasconia, Albigensibus, &c.

CAP. IX.

Hereticus mali sentiens, vel male docens de sacramentis ecclesie excommunicatus est, & convulsus, nisi se correxerit, & errorem abjurarit: si clericus est, degradatur, & cura seculari tradatur: per quam etiam laicus punietur. Eadem etiam est pena suspectis de heresi, si se non correxerint, & relapsi omnino audientia derogatur, seculari principibus, qui jurare volunt de ecclesia contra hereticos defendenda, excommunicantur, & terra

a C. 48. in concilio Laterano, & in synodo Carthage, ca. 14. apud Theodoram Balsam & c. 8. in i. comp. b. praevaluit. c. 4. in i. comp. d. C. 1. in i. comp. e. post conc. Lat. sub Alex III. p. 49. c. 19. e. Lat. sub Alex III. c. 17. & c. 26. in i. comp. f. Vide notata l. i. C. de sum. tri. & in athen. Credentes & in l. Arian. C. 1. d.

eorum suppliciorum interdictis: civitas veri spiritus aliarum commercis, & episcopali dignitate privatis, compungit subsunt ordinari super his, qua contra hereticos expostantur.

LUCIUS III.

Ad abolendam a. [1 & 7.] Universos qui de famento corporis & sanguinis Domini ecclesie CHRISTI, vel de baptismo, seu de peccatorum remissione, matrimonio, vel reliquis ecclesiasticis sacramentis aliter sentire, aut docere non metuant, quam sancta Romana ecclesia praedicat & observat: & praeterea quovunque eadem Rom. ecclesie, vel linguae Ecclesie, vel dioecesis, vel cum consilio clericorum, vel clericali, vel vacante eum consilio (si oportuerit) vicinorum laicorum hereticos indicaverint: vinculo perpetuae damnationis innodamus: [2 & infra.] Presenti b. sublimis ordinatione sancimus, ut quicumque manifeste hereticus in heresi deprehensus, si clericus est, vel quilibet religionis umbratione fuscatus, totius ecclesiae ministeris prerogativa nudetur, & sic omni officio & beneficio spoliatus ecclesiastico, seculari relinquatur: nisi sponte recurrere, & errorem suum, si clericus Episcopi regionis publice confententi abjura, & satisfactionem congruam exhibere. Laici autem ab heresi dictum est) abjurata heresi, & satisfactione congrua confessi ad fidem confugerint orthodoxam, sententia arbitrio relinquatur: debita receptio pro quacunque facinoris ultionem: (& infra.)

Qui vero inventi fuerint a sola suspitione non nisi ad arbitrium Episcopi iuxta consideracionem conditionis, qualitateque persone, propriam suam congrua purgatione monstraverint, simili sententia jactabunt. Illos quoque, qui post abjuracionem suam vel postquam se (ut diximus) propriis assidua examinatione purgaverint, deprehensi fuerint in aliquo loco, si recidisse, seculari iudicio sine ulla penae sollicitudine decernimus relinquendos: [3 & 7.] Statum autem, ut comites, barones, rectores, & consules civitatum, locorum, iuxta communitationem Episcoporum, praestito corporaliter juramento promittant, quod libenter & efficaciter cum ab eis fuerint requisiti, eorum contra hereticos, & eorum complices, adversum suam fidei iuxta officium & posse suum. Si vero id aliter noluerint, honore, quem obtinent, spoliemur, nullatenus adimantur, eis nihilominus excommunicatione ligandis, & terris ipsorum interdictio imponenda. Civitas autem, quae his indignis duris persistendum, vel contra communitationem Episcoporum, neglexerit resistentes: aliarum curat communitationem, & episcopali se noverit dignitate privatum. [4 & 7.] Si qui vero fuerint a, qui a lege divina a hereticonis exempti soli subiacent sedis Apostolicae potestati, nihilominus in his, quae sunt contra hereticos adhibita, Episcoporum subeant iudicium, & etiam in partibus tanquam a sedis Apostolicae delegati (sunt observatione libertatis suae privilegii) obsequantur.

[1] Diversarum heresim pronuntiam, quam ab his diebus partibus moderis capiti temporis publicato, esse in ecclesiasticis exceteris, cum numerum imperatorum favore gaude potentia, & hereticorum proteritas in parte suspicione. a C. 1. in i. comp. b. vide Eym. in Diction. inquis. part. 2. c. 1. c. in vulgata: facta in parte de heresi, sed in antiquo. C. ut est inquisitio. d. illa, ut in parte consideratur in v. usq. ad illa verba: Illi quoque, & in parte de heresi. Inquis. l. 9. c. 1. & 10.

us qui per se ad vitam velleiudicium vocari non possunt, in suis saltem defensoribus, receptantibus, & fautoribus, ac etiam credentibus confundantur: & cum se viderint ab hominibus evitari, reconciliari desiderant uniuersam unitatem. De communi ergo sententia quod Archiepiscopus, Episcoporum, apud sedem Apostolice sedis, districte prohibemus, ne quis hereticos receptare, vel defendere qualiter modo dicitur, a se ipso facere aut credere quousque presumas: praesertim decreto firmiter statuentes, ut si quis aliquos eorum fecerit praesensenti, nisi primo, secundo, & tertio compertus a sua super hoc curaverit praesumptione cessare, ipso iure sit factus infamis, nec ad publica officia vel concilia eruatantur, nec ad eligendos aliquos ad huiusmodi, nec ad referendum admittantur. Sini etiam intelligat, nec ad hereditatis successiones accedant. Nullus praeterea ipso teneatur in quocumque negotio respondere: quod si forsitan iudex extiterit, eius sententia nullatenus obsecuetur. Si orationem, nec causa aliquos ad eius auctoritatem admitteratur. Si fuerit advocatus, eius patrocinium nullatenus suscipiat. In similibus etiam idem, sed cum altiore damnato damnetur. In similibus etiam idem praeceptum observari. Si ergo clerici fuerint, ab omni officio & beneficio deponentur, ut in quo major est culpa, grauior exerceatur vindicta. Si quis autem tales postquam ab ecclesia fuerint denunciat, vel separati, contempserint evitare, anathematis se uoverit sententiam incurrisse.]

CAP. XI.

Advocatus vel notarius hereticis vel eorum defensoribus fauente, eius sub eius litigantibus patrocinante, & pro eis instrumenta ferbentes: infames sunt, & ab illo officio suspensi.

Idem.

Si adversus a nos terra confurgeret: [1 & 7.] Quia plus timeri solet, quod specialiter iniungitur, quam quod generaliter imperatur: vobis advocatis & scriinis limititer inhihemus, ne hereticis, credentibus, factibus, vel defensoribus coram in aliquo praesentis aucthoritate, consilium vel favorem: nec in casu, vel in iudicio, vel aliquibus litigantibus sub eorum examine vestrum patrocinium praebatis, & pro ipsis publica instrumenta vel scripta facere nullatenus attentetis. Quod si contra praesumpseritis, ab officio vestro suspendi oportet vos decernimus infamite subiacere.

CAP. XII.

Laici non predicent, nec occulta concordentia faciant, nec sacerdotes reprehendant.

Idem iurati Christi fideles, tam in urbe Meten, quam in eius diocesi constituti.

Cum ex hoc in iuncto: [1 & 7.] Licet autem desiderium intelligendi divinas scripturas, & secundam eas studium adhortandi, reprehendendum non sit, sed potius commendandum: in eo tamen adparet quidam laici merito arguendi, quod occulta concordantia celebrant, officium praedicationis Christi fidei usurpant, sacerdotum simplicitatem eludunt, & eosum confortium apertantur, qui talibus non inhaerent. Deus enim lux vera, qui omnem hominem venientem in hunc mundum illuminat: in tantum odit

opera tenebrarum, ut Apostolus in multis locis verum praedicatorum Evangelium omni creaturae, eis praecipit aperte dicens: Quod cum tenebris, dicite in lumine: & quod cum in membris corporis, omnia vero non ostendam videntur: ita multi sunt ordines in ecclesia, sed omnes eadem habent officium: quia secundum apostolum Dominus dedit Apostolos, alios Prophetas, alios doctores, (Sec.) Cum igitur doctorum officio sit proprius in ecclesia, non debet fieri quousque praedicationis officium usurpare. Nam licet non solum ipsa praecipit Apostolus: Rogat Dominum dominus, ut mittat operarios in messem suam. Quod si quis arguet, respondet, quia talis in ecclesia minister à Deo, et si non invisibiliter mittantur ab homine, sed invisibiliter missio multo sit dignior quam visibilis. Vina longè sit melior, quam humana: proinde melius ter responderi, quod cum interior illi missio sit melior non sufficit cuiquam nuda tantum adhibere, sed oportet quod astruat illam invisibilem missum in operationem miraculi, vel scripture testimoniis provele. Vnde e cum Dominus vellet mittere Evangelium in Ægyptum ad filios Israel, ut crederent ei, quod posuerit ab ipso, dedit ei signum ut converterent egyptum in lulum, & virgam iterum reformaret in serpentem, que f Baptista speciale lux missum testimonium de scriptura, dicens: Ego vox clamantis in deserto, qui dirigite viam Domino, sicut ait Elias & Prophetas. Licet autem scientia sit valde necessaria doctores, doctrinam, quia iuxta verbum Prophetarum, scientia sacerdotis custodiam scientiam, & legem operantem in eis: non est tamen simplicibus in ecclesia officium fastidie detrahendum: cum in eis fructuosa officia beat honorari: propter quod Dominus in dicitur: Dilis non detrahete sacerdotem in illis qui operantur in ecclesia orationem & officium dignitatem dicitur mancipantur: [4 & 7.]

Nec quisquam sine praesumptione adhibere se defendat exemplo, quod alicui leguntur reprehendit prophetam: vel quod Dominus ait: Qui ex vobis egredietur de peccato: Cum aliud sit fructum in peccato occulte corripere, (quod quisque tenet ecclesia fructum regulam Evangelicam, in quo casu hoc intelligi, quod Balaam fuit correptus ab ipso Patrem l suum delinquentem reprehendit: quod utique nulli licet, secundum Evangelium tenet in: nam qui etiam dicitur fructum in peccato ignis. Rursus aliud est, quod praeterea post sua confessio innocentis, subditum se accusetur non nit, (in quo casu praesumptionem dominum verbum dicitur) & aliud est, quod subditum non cum vobis reprehendendi, quam retrahendi & corrigi tenentur in peccato, cum ei potius incumbat necessitas obsequii. Quod si forte necessitas postulare, ut in hoc tenentur quam inuitis & indignis a cura gratia debet tenentur agendum est ordinat a praesentibus Episcopis, ad hunc tam institutum, quam desiderium sacerdotum officium tenentur.

a Cap. 2. cod. tit. in 3. compilatione. b Extra. integ. lib. 2. regis. Innoc. III. c. 5. cod. tit. in 3. compilatione. c. 1. Item. i. d. l. 1. c. 1. d. l. 1. c. 1. d. l. 1. c. 1. d. l. 1. c. 1. d. l. 1. c. 1.

[1] Non Apostolice officio, famus secundum Apostolum
 [2] Non hæreticis denuncians, quod evangelica predica-
 [3] Non est ergo credendum ei, qui dicit se missum à Deo,
 [4] Non hæreticis denuncians, quod evangelica predica-

hæreticis, non autem à populo cuius est correctioni præ-
 positus in spiritu superbia reprehendi: cum iuxta verbum do-
 minicum pater & mater non debent maledici, sed potius honora-
 ri, quod de spirituali patre multò fortius debet intelligi, quàm
 carnali.]

CAP. XIII.

Excommunicati sunt omnes hæretici quibuscumq; nominibus no-
 minentur. h. d. usq; ad 5. Dammati.

Idem à in Concilio generali.
 Excommunicatus itaque & anathematizatus om-
 nem hæresim extolentem se adversus hanc san-
 ctam, orthodoxam, & catholicam fidem, quam superioris
 exposuimus, condemnantes hæreticos universos quibus-
 cunque nominibus & censentur, facies quidem diver-
 sas habentes, sed caudas diviniem colligatas, quia de
 vanitate conveniunt in idipsum.]

Damnati de hæresi, per seculares iudices puniuntur, & be-
 na laicorum hæreticorum confiscantur, & clericorum bona appli-
 cantur ecclesie, ubi beneficiati erant. h. d. usq; ad 4. Qui autem
 Abbas Scitulus.

Damnati e vero presentibus secularibus potestatibus,
 aut eorum ballivis relinquuntur animadversione debita
 puniendi, clericis prius à suis ordinibus degradatis, ita
 quod bona huiusmodi damnatorum, si laici fuerint, con-
 fiscantur: si vero clerici, applicentur ecclesiis, à quibus
 stipendia receperunt d.

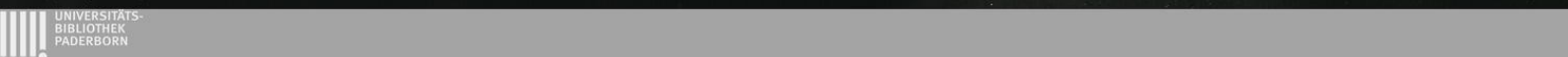
Si suspensus de hæresi se non purgat, ad arbitrium superioris
 excommunicatur: & existens per annum in excommunicatione,
 ut hæreticus damnatur. h. d. usq; ad 4. Monentur. Abbas
 Scitulus.

Qui autem inventi fuerint sola suspitione notabiles:
 nisi iuxta consideratiorem suspitionis, qualiterdum
 potius, propriam innocentiam congrua purgatione
 monstraverint, anathematis gladio feriantur, & usque
 ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur, ita
 quod si per annum in excommunicatione persisteant, ex-
 tunc velut hæretici condemnentur.

Potestates seculares perpetuas, vel temporales iurare debent ut
 hæreses hæreticos ab ecclesia damnatos pro viribus exterminare, &
 temporalis dominus non purgans terram suam hæreticis, excommu-
 nicatur: & si persistit in excommunicatione per annum, mox
 tur Pape, qui fideles eius à iuramento abstrahet, & eius terram fide-
 libus exparet, salvo iure principis domini, nisi & ipsi sit in cul-
 pa. h. d. usq; ad 4. Catholici. Abbas Scitulus.

Monentur autem & inducantur, & si, necesse fue-
 rit, per cens. eccles. compellantur & seculares potesta-
 tes quibuscumque fungantur officiis, ut sicut reputari
 cupiunt & haberi fideles, ita pro defensione fidei præ-
 sent publicè iuramentum, quod de teris fuz jurisdic-
 tionis subjectis, universos hæreticos ab ecclesia deno-
 tatos bona fide pro viribus exterminare studeant, ita
 quod amodo quandocumque quis fuerit in potestatem,
 sive f perpetuam sive temporalem assumptus, hoc
 teneatur capitulum iuramento firmare. Si vero domi-
 nus temporalis requisitus & monitus ab ecclesia, suam
 terram purgare neglexerit ab hæretica fœditate, per
 Metropolitanum & ceteros comprovinciales Episco-
 pos excommunicationis vinculo innodetur: & si fa-
 tisfacere contempserit, intra annum significetur hoc
 summo Pontifici, ut extunc ipse vasallos ab eius fide-

a. Scitulus lmo III in Conc. gener. Lat. c. 2. eod. tit. in 4.
 comp. b. Que sit eorum pars, vide in l. C. de sum. trinit. & in
 arch. credentes & in l. Ariani. C. de her. c. Eymericus in Di-
 rectorio Inquisitionum 3. p. 9. 101. & q. 112. d. perreperunt,
 c. scilicet. f. In Concilio. sive spirituali sive temporali, &c.
 quas non solum principes seculares, sed etiam ecclesiastici, qui per
 potestatem spirituales passimus intelligere, hoc teneantur præ-
 stare iuramentum.

litate denunciari absolutos, & terram exponat catholicis occupandam, qui eam exterminatis hereticis absque ulla contradictione possideant, & in fidei puritate conferent salvo jure domini a principali, dummodo super hoc plenum nullum praestet obstaculum, nec aliquod impedimentum opponat: eadem nihilominus lege servata circa eos, qui non habent dominos principales.

Crucis signati ad exterminationem hereticorum, gaudent privilegio concessi crucis signati in subsidium terra sanita. h. d. usq. ad s. Credentes. Abbas.

Catholici vero, qui crucis assumpto charactere ad hereticorum exterminium se accinxerint, illa gaudeant indulgentia, illoque sancto privilegio sint muniti, quae accedentibus in terra sanctae subsidium conceduntur.

Non ponitur poena credentium, receptatorum, & defendentium hereticos: primo laicorum: secundo clericorum: usq. ad s. quia. Abbas Sic.

Credentes b praeterea, receptatores, defensores, & fautores hereticorum excommunicationi decernimus subiacere, firmiter statuentes, ut postquam quis e talium fuerit excommunicatione notatus, si satisfacere contempserit intra annum, extincto ipso jure sit factus infamis, nec ad publica officia seu consilia, nec ad eligendos aliquos ad hujusmodi, nec ad testimonium admittatur: sit etiam interstabilis, ut nec testandi liberam habeat facultatem, nec ad hereditatis successorem accedat. Nullus praeterea ipsi super quo, cinque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Quod si forte iudex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem: ne causis aliisq. ad eum audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, nullatenus ejus patrocinium admittatur: si tabellio, instrumenta d. confecta per ipsum, nullius sint momenti, sed cum auctore d. damnato damnentur, & in similibus idem praecipimus observari. Si vero clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur: ut in quo major est culpa, gravior exerceatur vindicta. Si qui autem tales postquam ab ecclesia fuerint denotati, evitare contempserint, excommunicationis sententia usque ad satisfactionem idoneam percellantur. Sane clerici non exhibent hujusmodi pestilentibus ecclesiastica sacramenta, nec eos Christianae praesumant tradere sepulturae, nec e-leemosynas aut oblationes eorum percipiant: alioquin suo priventur officio, ad quod nunquam restituantur absque indulto sedis Apostolicae specialiter: similiter quilibet regulares, quibus etiam hoc infligatur, ut eorum privilegia in illa dioecesi non ferantur, in qua tales excessus praesumpserit perpetrare.

Nullus debet sibi officium predicandi adsumere, nisi super hoc sibi a jure vel a sede Apost. vel a dioecetano Episcopo licentia concedatur: alias excommunicatur: & nisi resipuerit, alia poena imponitur. h. d. usq. ad s. ad h. c. Abbas.

Quia f. vero nonnulli sub specie pietatis, virtutem ejus (juxta quod Apostolus ait) abnegantes, auctoritatem sibi vindicant predicandi, cum idem g. Apostolus dicat. Quomodo praedicabant nisi mittantur? omnes qui prohibiti vel non missi, praeter auctoritatem ab Apost. sed. vel catholico Episcopo loci susceperant, publice vel privatim predicationis officium usurpare praesumpserint, excommunicationis vinculo innodentur: & nisi quam citius b. resipuerint, alia competenti poena ple-ctentur. i.

a. Demitit. b. Emericus in Decretis Inquis. p. 2. q. 30. n. 2. c. 13. Archid. actus in c. quicquid. de her. l. 6. c. quilibet. d. al. ius instrumenta confecta. etc. e. al. auctore. f. Vide Trid. Conc. sess. 1. de reform. c. 2. & sess. 4. de reform. c. 4. adde citatos in c. seq. g. 2. Timoth. 3. Roman. 16. h. quantocius. i. ple-ctantur.

Archiepiscopi & Episcopi inferuntur suam praesentem ecclesiam suspectos habentes de haeresi, saltem si in eorum p. i. p. alios idoneos existant: qui etiam debent, si hoc expresse in scriptis exigere juramentum ab illis de vicinia ad precipiendum non recedant: conventicula celebrantes: quae relictas, praesentibus p. n. n. & remittentes jurare, ut haereticos excommunicent a. d. p. s. Volamus. Abbas.

Adiciamus insuper, ut quilibet Archiepiscopus, & Episcopus, per se aut per Archiepiscopum suum, aut Episcopum honestas idoneasque personas, siis satisfactum esse non no, propriam parochiam in qua fama fuerit haereticum habitare, circumeat, & ibi tres aut plures bonos idoneos viros, vel etiam (si expedire videbitur) duos idoneos jurare compellat, quod a. si quos idoneos invenit, non venit, vel aliquos occulte conventicula celebrantes, a communi conversatione fidelium vita & moribus alienantes, eos Episcopo fudeat indicare. Ipse autem Episcopus ad praesentiam suam convocet auctoritate quibus ab objecto reatu purgaverint, vel si post purgationem prohibita in pristinam fuerint relapsi, per hanc excommunicationem puniantur. Si vero ex eis juramentum recipere contempserint, damna bili respuentes, jurare forte solentur, ut ipso tanquam haeretici reputentur.

Episcopus negligens in haeresi perseguenda, a superioribus non est removendus, & alius idem non nisi subrogatus a superioribus. Abbas Scabulus.

Volamus b. igitur & mandamus, & in retroactis omnibus districtè praecipimus, ut ad hanc effectum constituta Episcopi per dioeceses suas diligenter investigent, & innotitiam & velint effligere ultimum. Si quidem Episcopus super expurgando de sua dioecesi haereticos, & innotitiam fermento negligens fuerit vel remissus, a superioribus indicibus adpareat, & ab episcopali officio deponatur, & in locum ipsius alter substituitur idoneus, qui illa possit haereticam confutare praesentiam.

CAP. XIV.

Latici cuiuscuq. professionis sint, praedictum non debent. Gregorius IX. Archiepiscopo Medanen.

Sicut in uno d. corpore, & initia. Cum ergo viderentur nulli laici praedicare praesumant, & veneratione exillat ne vitia sub specie virtutum subreant: & innotitiam, quod doctorum ordo est in ecclesia Dei quae precipuus: mandamus, quatenus, cum alio die Doctorum, & stolos dederit, alios Prophetas, alios vero doctores, & dicat laicis universis, cuiuscuq. ordinis, & conditionis, & surpare officium praedicandi.

CAP. XV.

Hoc cap. usq. ad s. Si quis auctor, hinc inde excommunicatus. sup. eod. tit. in princ. unde summa et decisio praesentis in p. s. d. l. v. m.

Idem. Excommunicatus i. & anathematizatus quatuor haereticos, Catharos, Patarinos, pauperes de Lugduno, Passaginos, Tolosinos, Arnaldicos, Syracusanos, & alios quibuscuq. nominibus veniantur: haec quatuor habentes diversas, sed causas ad invicem colligunt, & de vanitate conveniunt in idipsum. Damna vero per ecclesiam, seculari iudicio relinquuntur, auctoritate non debita puniendi: clericis prius a. haec quatuor de gradatim.

Si in haeresi d. grebent, nihil redire ad fidem, & innotitiam in perpetuo carcere ad poenitentiam persequantur: & excommunicatis haereticorum haereticis sunt h. d.

a. In concilio & in vetustissimis Greg. concilio quod si non dem haereticos. b. Vide Conradum Bomanum l. 6. de her. l. 1. c. 1. h. d. al. volent. d. Vide Romanam auctor. post. in d. p. p. qua dixit l. 2. comm. in Dicitur soluta. e. Vide Petrum Greg. 1. a. d. Greg. 1. c. d. l. v. m.

645

Si qui autem de predictis postquam fuerint deprehensi redire noluerint ad agendam congnam penitentiam, in perpetuo carcere detrahantur: credentes autem eorum erroribus, hereticos similiter iudicamus.

CAP. XVI.

Libertate ad omni obsequio, qui hereticis tenebantur ad-

Idem.

Illatos a se noverint a debito fidelitatis homini. & totius obsequii, quicunque lapsus manifeste in ha-

DE ISCHSMATICIS [ET] b ORDINATIS

AD RES.]

TITVLVS VIII.

CAP. I.

Qui sunt ordinati, beneficiarum collationes, & ecclesiastica-

Ordinatio a se noverint a debito fidelitatis homini. & totius obsequii, quicunque lapsus manifeste in ha-

CAP. II.

Ordinatus a schismatico, ab officio est repellendus, nisi protel-

CAP. III.

Ordinatus a schismatico, ab officio est repellendus, nisi protel-

DE APOSTATIS, ET REITERANTIBVS

BAPTISMA.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Quis, qui dimisso habitu & tonsura immiserit se enormitati-

CAP. II.

Quis, qui dimisso habitu & tonsura immiserit se enormitati-

CAP. III.

Quis, qui dimisso habitu & tonsura immiserit se enormitati-

Quis, qui dimisso habitu & tonsura immiserit se enormitati-

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

Idem Abbati S. Genovesi.

Ex literarum a tuarum tenore perpendimus, quod quidam aegritudine longa confectus, infans fortilegum mulierum credens consilio, ut sanaretur, per iterationem fecerit iuramentum baptismatis sacramentum: [1 & 7.] Quia ergo tua nos duxit prudentia consulendos, qualiter puniri debeat acolythus, quem minor aetas & intentio fraternae salutis excusare b videtur. Discret. tuae praesentibus literis respond. quod ad superiores ordines promovetur (si publicum est, quod proponitur) non valebit, nisi ad religionem transire voluerit, ut favore religionis ipsius, circa eum valeat dispensari. Si vero occultum est, promovetur poterit, & excessum suum dignis poenitentia fructibus expiare.

[1 Affertis tunc autem sacrilego adolefcenti quidam bene ut videtur indolis, oculis tuis frater carnaliter illius in quo baptisimus affertur iteratus, qui ministerium in respondendo extulit Presbytero baptizanti, & cooperatori extiterit respondenda.]

CAP. III.

Infamatus de apostasia, compellitur se purgare.

Innocentius III.

Tu e fraternitati: & infra. Super secundo articulo inquisitioni tuae diximus respondendum, quod clerici qui sunt de apostasia crimine infamati, qui videlicet abiecerunt habitum clericalem, non sunt in seculari habitu tolerandi, sed per distinctionem ecclesiasticam coercendi, donec deficiente probatione ad infamiam abolendam purgationem canonicam curaverint exhibere.

CAP. IV.

Baptizati, alterius fella vel fidei ritus demittere compelluntur.

Idem d in Concilio generali.

Quidam (sicut accepimus) qui ad sacri undam baptismatis voluntarii se accesserunt, veterem hominem omnino non exiunt, ut novo perfectius induantur: cum prioris ritus reliquias retinentes, Christianae religionis decorem tali commixtione confundant. Cum autem maledictus sit homo qui terram diaboli viis ingreditur, & induit veste non debeat sino lanae contexta: Statuimus ut per prelatos ecclesiarum talis observantia veteris ritus omnimode compescatur, ut quos Christianae religioni libera voluntatis arbitrium obulit, salutiferæ coactionis necessitas in eius observatione conseruet: cum minus malum existat viam Domini non agnoscere, quam post agnitam retroire.

CAP. V.

Apostata incarcerationi & affligi possunt, ut habitum reassumant.

Honorius III. Archiepiscopo Turon.

Nobis f expetit tua frat. edoceri, quid de Apostatis sit agendum, cum g in custodia detinentur, qui minus vel blanditiis nullatenus possunt induci, ut abiectionem habitum reassumant.

Ad quod tibi breviter respon. quod tales (si volueris) poteris b sub gravi custodia carcerare, ita quod solammodo vita sibi miseria reservetur, donec a lux praesumptionis nequitia respiciant.

CAP. VI.

Monachus in apostasia ordinatus, non potest sine dispensatione

Papa in suscipio ordine ministrare.

Idem Archiepiscopo Lugdun. i

a Ca. 3. eod. tit. in 1. comp. & post Concil. Lat. part. 26. ca. 2. b videtur. c Cum eod. tit. in 3. comp. d Idem sicut Innoc. III. in Concilio gen. c. 70. e voluntarii. f vide Hist. in summa tit. de apostasia, & qualiter puniantur. & Bernard. Dist. in pract. crim. can. c. 104. g qui. h potes. i al. Lund. xxx 2